

วารสารการแพทย์และสาธารณสุขเขต 4

Office of Disease Prevention and Control, Region 4 Saraburi

<https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JMPH4/index>

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงาน เพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในเขตอำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

Factors related to the preparation of the working-age population to support the aging society in Buached District, Surin Province

สาวิณี สำเภา, พลากร สืบสำราญ, อรุณ บุญสร้าง, ปวีณา ลิ้มปิทีปการ*

Sawinee Sampao, Palakorn Suebsumrarn, Arun Boonsang, Pawena Limpiteeprakarn*

วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

College of Medicine and Public Health Ubon Ratchathani University

*Corresponding author: pawena.l@ubu.ac.th

Received: June 12, 2023 Revised: August 7, 2023 Accepted: August 8, 2023

บทคัดย่อ

การเตรียมความพร้อมในการรองรับสังคมสูงวัยเป็นสิ่งที่สำคัญของประชากรวัยทำงานที่จะต้องมีเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในเขตอำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง ดำเนินการในกลุ่มประชากรที่มีอายุ 40 - 59 ปี จำนวน 330 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยฯ โดยใช้สถิติถดถอยโลจิสติกพหุตัวแปร (ช่วงความเชื่อมั่น 95% CI และ P-value < .05) นำเสนอโดยใช้ค่า Adjusted Odds Ratio (OR_{adj}) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 95.2 มีทัศนคติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 97.0 และมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อยู่ในระดับไม่มีความพร้อม ร้อยละ 70.9 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < .05) ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการรับรู้ โดยประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 3,000 บาท และมีการรับรู้อยู่ในระดับดี มีการเตรียมความพร้อมได้ดีกว่า 2.88 เท่า ($OR_{adj} = 2.88$, 95% CI : 1.40 - 4.16) และ 8.21 เท่า ($OR_{adj} = 8.21$, 95% CI: 1.00 - 17.54) เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท และมีการรับรู้ระดับปานกลาง ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีรายได้ที่มั่นคง ส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ สร้างรายได้ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และรู้จักออม ตลอดจนสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนทุกกลุ่มวัย เพื่อให้เกิดความตระหนักนำไปสู่การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยมากขึ้น

คำสำคัญ: สังคมสูงวัย, วัยทำงาน, การเตรียมความพร้อม

Abstract

Preparation for an aging society is crucial for the working population, as they need to prepare themselves for the aging process's various aspects, including its impact on quality of life. The purpose of this research was to study the factors associated with the readiness of the working-age population to support an aging society in the Buachet District of Surin Province. A cross-sectional analytical study was conducted involving 330 individuals aged 40-59, selected through stratified random sampling. The research utilized a questionnaire as the primary research tool and employed descriptive statistics to analyze the collected data. Factors related to the preparedness of the working-age population to support an aging society were examined using multivariate logistic regression. The research findings were presented using adjusted odds ratios (OR_{adj}) with 95% confidence intervals (CI) and a significance level (P-value) of less than .05. The results of the study revealed that the sample group perceived a high level of readiness to support an aging society (95.2 percent) and held a positive attitude towards preparing for it (97.0 percent). However, the preparedness to support an aging society was lacking (70.9 percent). The factors that showed statistical significance (P-value < .05) with readiness were average monthly income and recognition by the population with an average monthly income of over 3,000 baht and good recognition. Individuals in this category were 2.88 times more likely to be better prepared ($OR_{adj} = 2.88$, 95% CI: 1.40-4.16) and 8.21 times more likely ($OR_{adj} = 8.21$, 95% CI: 1.00-17.54) compared to those with an average monthly income of less than 3,000 baht and moderate awareness. Therefore, it is crucial to encourage the working population to have a stable income, promote vocational skills, generate income, manage their finances, develop savings habits, and create awareness among people of all ages. These efforts aim to increase awareness and enhance preparedness to support an aging society better.

Keywords: Aging Society, Working-age population, Preparedness

บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุ (Ageing Society) ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 โดย 1 ใน 10 ของประชากรไทยเป็นประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป กล่าวคือ ประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) ภายในอีก 20 ปีต่อจากนี้ไปคือ ใน พ.ศ. 2578 โดยประมาณการว่าจะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด⁽¹⁾ ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุเพิ่มเป็นประมาณ 17.8 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 (ประมาณ 1 ใน 4) ของประชากรไทยทั้งประเทศ เมื่อสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปในสังคมเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่สัดส่วนของอัตราการเกิด และจำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง ทำให้ขาดแคลนแรงงานที่จะขับเคลื่อนการทำงานในประเทศ การรับมือในปัจจุบันเน้นในเรื่องการเตรียมด้านสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นหลัก ทำให้การแก้ปัญหาจึงจำกัดอยู่แค่เพียงบางกลุ่ม เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพคนชรา การจัดสวัสดิการ

ต่าง ๆ แต่ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมให้เชื่อมโยงเข้ากับวัยก่อนสูงอายุ หรือวัยทำงานโดยข้อมูลล่าสุดวัยทำงานในปัจจุบันมีแนวโน้มการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs (Non-communicable diseases) เพิ่มขึ้น ซึ่งโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตไม่น้อยกว่า 36 ล้านคนทั่วโลกในแต่ละปี และประมาณ 320,000 คนต่อปีในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 75 ของสาเหตุการเสียชีวิตทั้งหมด⁽²⁾ การก้าวเข้าไปสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดของประเทศไทย จะส่งผลทำให้ผู้คนในสังคมมีวิถีชีวิตและพฤติกรรม มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หน่วยงานสถานพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีแผนการเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับกับสถานการณ์ของผู้สูงอายุ พร้อมกับการปรับทัศนคติของคนทั่วไปจากเดิมจากที่มองว่าผู้สูงอายุนั้นเป็นภาระของสังคมเปลี่ยนไป เป็นผู้ที่

และสามารถใช้ประสบการณ์ที่สะสมมาให้กลายเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคม

แผนงานผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)⁽³⁾ เป็นแผนงานที่มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและเพิ่มความสำคัญให้กับผู้สูงอายุในสังคมไทย รวมถึงการมีหลักประกันชีวิตที่มั่นคงเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ สำหรับการเตรียมตัวเข้าสู่สังคมสูงวัยนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวด้านต่าง ๆ เช่น การเตรียมความพร้อมร่างกายให้แข็งแรง ด้านจิตใจและทัศนคติ ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม⁽⁴⁾ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างเช่นครอบครัวและชุมชนอีกด้วย ความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุในประเทศไทยจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานของประชากร วรรณนา ชื่นวัฒนา และชูชีพ เบ็ญคนอก ได้ศึกษาการรับรู้และการเตรียมตัวเพื่อการเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรไทยวัย 50 - 59 ปีใน 4 ภาคของประเทศไทย พบว่าประชากรไทยมีความพร้อมในเรื่องการรับรู้การเข้าสู่วัยสูงอายุอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 72.6⁽⁵⁾ ในขณะที่ภาณุวัฒน์ มีชนะพบว่าประชากรก่อนวัยสูงอายุในตำบลหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุอยู่ในระดับต่ำมากที่สุด ร้อยละ 43.6 โดยมีความพร้อมในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำมากที่สุด ร้อยละ 83.3⁽⁶⁾ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการสร้างสังคมที่มีคุณภาพและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทย การสนับสนุนและการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่สร้างสรรค์และส่งเสริมความเข้าใจและการรับรู้ในสังคมเกี่ยวกับความสำคัญของผู้สูงอายุ จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น และสร้างสังคมที่เอื้อต่อการเติบโตและเจริญก้าวหน้าของทุกกลุ่มคนในสังคมไทย

จากข้อมูลในรายงานของสำนักงานสาธารณสุขในพื้นที่สาธารณสุขเขต 9 นครชัยบุรินทร์⁽⁷⁾ ที่รวมถึงจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พบว่าในปี 2563

ประชากร โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย จากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553 - 2583 ของสำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่า ปัจจุบันอัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยต่ำกว่าระดับทดแทนอยู่ที่อัตรา 1.6 และคาดการณ์ว่าในปี 2583 อัตราการเจริญพันธุ์รวมอาจลดลงเหลือเพียง 1.3 คน และการมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้นส่งผลให้โครงสร้างประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัย แนวโน้มประชากรผู้สูงอายุระดับประเทศ ร้อยละ 15.2 เขตสุขภาพที่ 9 มีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 15.2 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ มีอัตราส่วนของผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปอยู่ที่ร้อยละ 14.7 และอัตราส่วนของประชากรวัยทำงาน 40 - 59 ปีอยู่ที่ร้อยละ 24.6 และพบอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCD) อยู่ในอัตราที่สูง และอยู่ในภาวะพึ่งพิงเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยยังมีข้อจำกัด ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อสนับสนุนสังคมสูงวัย โดยควรมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานอายุ 40 - 59 ปีเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ข้อมูลจะถูกนำมาใช้ในการวางแผนส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุให้กับประชาชนในพื้นที่ การศึกษาความพร้อมจะครอบคลุมด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่ อาศัยและสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีและนวัตกรรม การกระตุ้นกลุ่มประชากรวัยทำงานให้มีการตระหนักและเตรียมความพร้อมสำหรับตัวเอง รวมถึงนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนระดับนโยบายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อให้สังคมสูงวัยเติบโตอย่างมีคุณภาพและไม่เป็นปัญหาต่อครอบครัวและสังคมในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยของประชากรวัยทำงาน ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

วัสดุและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Analytical Study) ระยะเวลาทำการวิจัยในช่วงเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ประชากร คือ ผู้ที่มีอายุ 40 - 59 ปี ที่อาศัยอยู่ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 11,754 คน โดยคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร กรณีทราบจำนวนประชากรที่ศึกษา⁽⁸⁾ และกำหนดค่าประมาณสัดส่วนประชากร การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้สูงวัยในระดับมาก ค่า p มีค่าเท่ากับ 0.58⁽⁹⁾ และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เป็นร้อยละ 10 คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 275 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความไม่ครบถ้วนของข้อมูลจึงเพิ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 330 คน เกณฑ์การคัดเข้ากลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เป็นบุคคลที่มีสติ สัมผัสปัญญาครบถ้วน ไม่เป็นผู้พิการทางการได้ยิน และมีอายุระหว่าง 40 - 59 ปี ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ และการสื่อสาร สามารถให้ข้อมูลแก่นักวิจัยได้และยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ เกณฑ์การยุติของกลุ่มตัวอย่าง คือ มีการเก็บข้อมูลในบางส่วนได้ไม่ครบถ้วน หรือกลุ่มตัวอย่างขอถอนตัวขณะตอบคำถามเนื่องจากไม่สะดวกใจในบางข้อคำถาม

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบคลัสเตอร์ (Cluster sampling) เลือกจับฉลากมา 1 ตำบล จาก 6 ตำบล จับฉลากได้ตำบลบัวเขต ซึ่งแบ่งการปกครองเป็น 13 หมู่บ้าน สุ่มหมู่บ้านแบบคลัสเตอร์ได้ ชื่อหมู่บ้านมา 6 หมู่บ้าน ซึ่งในการให้ข้อมูลมีประชากรเพียงพอต่อการสุ่มมาเป็นตัวอย่าง จากนั้นสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรวัยทำงานของแต่ละหมู่บ้าน ใช้เทคนิคการจับฉลากแบบไม่ใส่คืนจนครบตามจำนวน (Simple random sampling) โดยผู้วิจัยจะทำการสุ่มจับฉลากใหม่หากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในตอนแรกไม่สะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา จากการศึกษาเอกสาร บทความวิชาการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ข้อคำถามเป็นแบบเติมคำตอบลงในช่องว่าง และแบบเลือกตอบ จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ คือ ใช่ = 3 คะแนน ไม่แน่ใจ = 2 คะแนน และไม่ใช่ = 1 คะแนน จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งระดับของการรับรู้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สูง ปานกลาง ต่ำ โดยใช้เกณฑ์คะแนนแบ่งกลุ่มตามแนวคิดของเบสท์⁽¹⁰⁾ ดังนี้

การรับรู้ระดับสูง คะแนน 70 - 90 คะแนน

การรับรู้ระดับปานกลาง คะแนน 50 - 69 คะแนน

การรับรู้ระดับต่ำ คะแนน 30 - 49 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถาม ทศนคติ ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย จำนวน 25 ข้อ ซึ่งปรับปรุงมาจากงานวิจัยของ วาชรกร นพนรินทร์⁽⁹⁾ ข้อคำถามมีลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ ประกอบด้วย เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย มีเกณฑ์การให้คะแนนในข้อคำถามเชิงบวก คือ ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย = 2 คะแนน เห็นด้วย = 3 คะแนน ในข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับค่ากันเป็น 3 2 และ 1 ตามลำดับ โดยแบ่งระดับของทัศนคติออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ดี ปานกลาง ปรับปรุง โดยใช้เกณฑ์คะแนนแบ่งกลุ่มตามแนวคิดของเบสท์⁽¹⁰⁾ ดังนี้

ทัศนคติระดับดี คะแนน 59 - 75 คะแนน

ทัศนคติระดับปานกลาง คะแนน 42 - 58 คะแนน

ทัศนคติระดับที่ต้องปรับปรุง คะแนน 25 - 41 คะแนน

ส่วนที่ 4 การเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย จำนวน 25 ข้อ เนื้อหาครอบคลุมในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นแบบเลือกตอบ ปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ตอบปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน และตอบไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน การประเมินโดยอ้างอิงจากการประเมินแบบอิงเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้วิจัย ดังนี้

คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 80 หมายถึง มีการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับไม่มีความพร้อม (ช่วงคะแนน 0 - 19 คะแนน)

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยระดับมีความพร้อม (ช่วงคะแนน 20 - 25 คะแนน)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่สร้างขึ้นได้นำไปทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญที่ทำการวิจัยในเรื่องผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน โดยพิจารณาความครอบคลุมสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 ขึ้นไปจากนั้นได้ทำการปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายที่อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 ชุด นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้านการรับรู้มีค่าเท่ากับ 0.7 ด้านทัศนคติ มีค่าเท่ากับ 0.8 และด้านการเตรียมความพร้อมมีค่าเท่ากับ 0.9

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อประสานพื้นที่เพื่อกำหนดวันลงพื้นที่เก็บข้อมูล จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในพื้นที่ตามวันที่กำหนด และดำเนินการชี้แจงผู้ช่วยวิจัย ให้มีความเข้าใจตรงกันในการใช้แบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ และตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบทุกฉบับเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์แล้วมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ โรคประจำตัว ความรู้ ทัศนคติ ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบที่อยู่อาศัย นำเสนอในรูปแบบตารางการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย

(Means) ค่ามัธยฐาน (Median) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ Interquartile range: IQR

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงาน โดยใช้สถิติ Univariable logistic regression นำเสนอโดยใช้ค่า Odds Ratio (OR) และ Crude OR และพิจารณาปัจจัยเข้าสมการโดยพิจารณาจากตัวแปรที่มีค่า P-value น้อยกว่าหรือเท่ากับ .25 และนำตัวแปรวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุตัวแปร (Multivariable logistic regression) นำตัวแปรเข้าสมการด้วยวิธีตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter regression) นำเสนอโดยใช้ค่า Adjusted Odds Ratio (OR_{adj}) และค่าช่วงความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (95% Confidence interval; 95%CI) และ P-value < .05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หมายเลขใบรับรอง UBU-REC-140/2565 ลงวันที่ 27 กันยายน 2565

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 57.0 มีค่ามัธยฐานอายุอยู่ที่ 51 ปี (IQR = 8) กลุ่มอายุ 50 - 59 ปี มากที่สุดร้อยละ 57.0 ระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุดร้อยละ 58.8 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดร้อยละ 70.6 มีค่ามัธยฐานของรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 3,000 บาท (IQR = 3,000) มีรายได้ไม่เพียงพอร้อยละ 55.2 มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 62.1 ส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 19.4 ครอบครัวยุติ (พ่อ แม่ ลูก) ร้อยละ 79.7 อาศัยอยู่เป็นครอบครัว ร้อยละ 97.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน

การรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เท่ากับ 83.1 คะแนน (SD = 6.71) เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ตามเกณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อยู่ในระดับสูงร้อยละ 95.2 มากที่สุด

ทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมของประชากร
วัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง
มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เท่ากับ 71.8 คะแนน (SD = 4.65)
เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ตามเกณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง
มีทัศนคติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากร
วัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 97.0

การเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงาน
เพื่อรองรับสังคมสูงวัยโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย
คะแนนการเตรียมความพร้อมเท่ากับ 20.7 คะแนน
(SD = 5.29) เมื่อพิจารณาระดับการการเตรียมความพร้อม
ตามเกณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมของ
ประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อยู่ในระดับ
มีความพร้อม ร้อยละ 70.9 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการรับรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากร
วัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยภาพรวม (n=330)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ระดับสูง	314	95.2
การรับรู้ระดับปานกลาง	13	3.9
การรับรู้ระดับต่ำ	3	0.9
(Mean = 83.1, SD = 6.71, Min = 36, Max = 90)		
ทัศนคติระดับดี	320	97.0
ทัศนคติระดับปานกลาง	10	3.0
(Mean = 71.8, SD = 4.65, Min = 51, Max = 75)		
มีการเตรียมความพร้อม	234	70.9
ไม่มีการเตรียมความพร้อม	96	29.1
(Mean = 20.7, SD = 5.29, Min = 0.0, Max = 25.0)		

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเตรียม
ความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย
ด้วยสถิติ Univariable logistic regression พบว่า กลุ่มตัวอย่าง
ที่มีอายุ 40 - 59 ปี มีแนวโน้มที่จะมีการเตรียมความพร้อม
มากกว่ากับกลุ่มอายุ 50 - 59 ปี 1.66 เท่า กลุ่มตัวอย่างที่มี
ระดับการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษามีการเตรียมความ
พร้อมมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือ
ต่ำกว่า 1.84 เท่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า
หรือเท่ากับ 3,000 บาทขึ้นไป มีการเตรียมความพร้อม
มากกว่า กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท
2.88 เท่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ค่าเฉลี่ยพอมีการเตรียม
ความพร้อม มากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ 1.91 เท่า
กลุ่มตัวอย่างที่มีไม่มีหนี้สิน มีการเตรียมความพร้อม

มากกว่า กลุ่มที่มีหนี้สิน 2.65 เท่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยเป็น
ครอบครัวมีการเตรียมความพร้อม มากกว่า กลุ่มที่อาศัยคน
เดียวเพียงลำพัง 0.91 เท่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสมาชิกใน
ครอบครัวมากกว่าหรือเท่ากับ 4 คน มีการเตรียมความพร้อม
มากกว่า กลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 4 คน 1.79 เท่า
กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการรับรู้ในการเตรียมความพร้อมอยู่
ในระดับดีมีการเตรียมความพร้อมดีกว่า กลุ่มที่มีการรับรู้
ในระดับปานกลาง 8.21 เท่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติในการ
เตรียมความพร้อมอยู่ในระดับดีมีทัศนคติต่อการเตรียมความ
พร้อมดีกว่า กลุ่มที่มีทัศนคติในระดับปานกลาง 10.54 เท่า
ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ของประชากรอายุระหว่าง 40 - 59 ปี
ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนทั้งหมด	จำนวน (ร้อยละ) ที่เตรียมความพร้อม	Crude OR (95% CI)	p-value
รวมทั้งหมด	330	234 (70.9)		
เพศ				
ชาย	97	66 (68.0)	0.82 (0.49 - 1.37)	.460
หญิง	233	168 (72.1)	Ref.	
อายุ				
40 - 49 ปี	142	109 (76.8)	1.66 (1.01 - 2.72)	.043
50 - 59 ปี	188	125 (65.5)	Ref.	
เขตการปกครอง				
เทศบาล	173	124 (71.7)	1.08 (0.67 - 1.73)	.747
อบต.	157	110 (70.1)	Ref.	
สถานภาพ				
โสด	82	63 (76.8)	Ref.	
มีคู่	248	171 (69.0)	0.67 (0.37 - 1.19)	.175
อาชีพ				
เกษตรกรรม	233	168 (72.1)	0.82 (0.49 - 1.37)	.460
อื่น ๆ	97	66 (68.0)	Ref.	
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	201	133 (66.2)	Ref.	
สูงกว่าประถมศึกษา	129	101 (78.3)	1.84 (1.10 - 3.07)	.019
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
< 3,000 บาท	183	113 (61.7)	Ref.	
≥ 3,000 บาท	147	121 (82.3)	2.88 (1.71 - 4.84)	< 0.001
ความเพียงพอของรายได้				
เพียงพอ	182	140 (76.9)	1.91 (1.18 - 3.09)	.008
ไม่เพียงพอ	148	94 (63.5)	Ref.	
ภาระหนี้สิน				
ไม่มี	124	72 (58.1)	2.65 (1.63 - 4.33)	< 0.001
มี	206	162 (78.6)	Ref.	
โรคประจำตัว				
มี	104	68 (65.4)	0.68 (0.41 - 1.12)	.135
ไม่มี	226	166 (73.5)	Ref.	

ตารางที่ 2 การเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ของประชากรอายุระหว่าง 40 - 59 ปี ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนทั้งหมด	จำนวน (ร้อยละ) ที่เตรียมความพร้อม	Crude OR (95% CI)	p-value
ลักษณะครอบครัว				
ครอบครัวเดี่ยว	263	189 (71.6)	1.17 (0.65 - 2.10)	.586
ครอบครัวขยาย	67	45 (68.2)	Ref.	
ลักษณะการอยู่อาศัย				
คนเดียวเพียงลำพัง	9	3 (33.3)	0.19 (0.04 - 0.79)	.023
เป็นครอบครัว	321	231 (72.0)	Ref.	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว				
< 4 คน	135	86 (63.7)	Ref.	
≥4 คน	195	148 (75.9)	1.79 (1.11 - 2.90)	.017
ระดับการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย				
ดี	314	230 (73.2)	8.21 (2.57 - 26.17)	< 0.001
ปานกลาง	16	4 (25.0)	Ref.	
ทัศนคติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย				
ดี	320	232 (72.5)	10.54 (2.19 - 50.62)	.003
ปานกลาง	10	2 (20.0)	Ref.	

เมื่อพิจารณานำปัจจัยเข้าสมการโดยพิจารณาจากตัวแปรที่มีค่า P-value น้อยกว่าหรือเท่ากับ .25 ไปทำการวิเคราะห์หาค่าถดถอยโลจิสติกพหุตัวแปร (Multivariable logistic regression) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < .05) ได้แก่ รายได้ และระดับการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท 2.41 เท่า (OR_{adj}=2.41, 95% CI: 1.40 - 4.16) เมื่อควบคุมปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา

การรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย นอกจากนั้นยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในระดับดี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยได้ดีกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในระดับปานกลาง 4.20 เท่า (OR_{adj} 4.20, 95% CI 1.00 - 17.54) เมื่อควบคุมปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ของประชากร
อายุระหว่าง 40 - 59 ปี ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ โดย Multivariable Logistic Regression

ข้อมูลทั่วไป	มีความพร้อม จำนวน (ร้อยละ)	OR	OR _{adj}	95%CI
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
< 3,000 บาท	183 (55.5)			
≥ 3,000 บาท	147 (44.5)	2.88	2.41	1.40 - 4.16
ระดับการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม				
ดี	314 (95.2)	8.21	4.20	1.00 - 17.54
ปานกลาง	16 (4.8)			

อภิปราย

ระดับของการรับรู้มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมจะส่งผลให้มีพฤติกรรมในการเตรียมความพร้อมได้มากกว่าคนที่ไม่มีการรับรู้ โดยจิราภรณ์ นนทะสุต และคณะกล่าวว่าหากบุคคลมีความตระหนักรู้ล่วงหน้าเกี่ยวกับเรื่องสังคมสูงวัย ก็จะทำให้มีการวางแผนเตรียมความพร้อมของตนเองไม่ว่าจะเป็น ด้านสุขภาพ การเงิน ที่อยู่อาศัย และอาชีพตั้งแต่ในช่วงวัยทำงาน สำหรับหน่วยงานภาครัฐเองก็จะต้องบริหารจัดการและจัดสวัสดิการที่เหมาะสมเพียงพอให้แก่ผู้สูงอายุ รวมถึงความเข้าใจ การรับรู้และการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล⁽¹¹⁾

ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอยู่ในระดับมีความพร้อม ร้อยละ 70.9 สอดคล้องกับการศึกษาของ นเรศศักดิ์ แก้วห้วย และคณะที่พบว่า ประชากรก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ร้อยละ 94.4⁽¹²⁾ และสอดคล้องกับชัยวัฒน์ อ่อนไธสง และคณะที่พบว่า ประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจิตใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านร่างกาย⁽¹³⁾

เมื่อพิจารณาการเตรียมความพร้อมรายด้าน พบว่าในด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาข้อมูลด้านสุขภาพทำให้ตัวเองมีสุขภาพจิตใจที่ดี ให้แจ่มใส นั่งสมาธิ มองโลกในแง่บวกเพื่อรับมือกับความเครียดที่เกิดขึ้นได้ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ประกาย จิโรจน์กุล และคณะที่ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของผู้ใหญ่วัยกลางคนในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบว่าการดูแลสุขภาพร่างกาย/จิตใจ คือการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงมีผลต่อจิตใจ

ด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างมีการทำกิจกรรมหรืองานอดิเรกในเวลาว่างร่วมกับคนในครอบครัว พบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูงอยู่เสมอ และสร้างสัมพันธ์กับบุคคลต่างวัยในครอบครัว มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ เช่น ศูนย์บริการทางสังคมของผู้สูงอายุ สิทธิพิเศษของผู้สูงอายุ⁽¹⁴⁾ และสอดคล้องกับภาณุวัฒน์ มีชนะ และคณะ ที่ศึกษาการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุคุณภาพตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า การมีกิจกรรมทางสังคมส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมของประชากรในระดับสูง

ด้านเศรษฐกิจกลุ่มตัวอย่างมีแนวคิดที่จะจัดการกับหนี้สินที่ค้างไว้ให้หมดก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ มีการวางแผนการเงิน ประเมินรายรับ - รายจ่ายเพื่อวางแผนการเงินให้เพียงพอเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ⁽⁶⁾ สอดคล้องกับ ชาญญญา ปัญพพล ที่ศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ส่วนกลาง) พบว่าพนักงานในสำนักงานปลัดนั้นมีการเตรียมพร้อมในด้านเศรษฐกิจมากที่สุด

ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีการจัดเตรียมแหล่งที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัย มั่นคง แข็งแรง มีการติดตั้งราวช่วยพยุงบริเวณห้องน้ำและเตียงนอน เพื่อความปลอดภัยในการเดิน หกล้ม เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในอนาคต⁽¹⁵⁾ สอดคล้องกับ สิทธิชัย ใจขาน และคณะ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนในการเตรียมความพร้อมที่อยู่อาศัยเพื่อการรองรับสังคมสูงวัย ตำบลบึงหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยทำให้ผู้อยู่อาศัยสามารถช่วยสนับสนุนการมีสมรรถนะทางกายที่ดีขึ้น ทำให้ผู้อยู่อาศัยที่สูงอายุและพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น และลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ชีวิตประจำวันได้ เช่น การคิดรวบจับผนังทางเดิน การขยายขนาดความกว้างของช่องประตู การเปลี่ยนประตูเป็นแบบบานเลื่อนการย้ายห้องน้ำเข้ามาอยู่ในบริเวณตัวบ้าน และการเปลี่ยนส้วมเป็นแบบโถชักโครก เป็นต้น⁽¹⁶⁾ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมกลุ่มตัวอย่างสามารถใช้โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟนในการติดต่อสื่อสาร เพื่อรับข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ Line (ไลน์) Facebook (เฟสบุ๊ก) เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟนใช้กันอย่างแพร่หลายทุกคน จึงทำให้การรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดียเป็นเรื่องที่ทำได้โดยทั่วไป

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยทำงานเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในเขตอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาระหนี้สิน และการรับรู้ จากการศึกษาที่พบว่า ประชากรที่มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี มีการเตรียมความพร้อมได้ดีกว่า เนื่องจากประชากรในช่วงวัยนี้มี

ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และปฏิบัติตนเองในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กล่าวได้ว่า การประกอบอาชีพและรายได้เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อม เช่น สามารถมีการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการออมได้มากขึ้น รวมถึงผู้ที่ไม่มีภาระหนี้สินก็จะสามารถเก็บเงินออมเพื่อรองรับเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน หากมีจำนวนสมาชิกที่มากก็จะมีคนที่หารายได้มากขึ้นด้วย จึงน่าจะส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมโดยรวมของครัวเรือนนั้น ๆ สูงขึ้นด้วยเช่นกัน คือกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 3,000 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยมาก 2.4 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มที่ประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท เมื่อเทียบกับกลุ่มที่ประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท อาจเนื่องมาจากประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ทำให้รายได้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพและรายได้เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ดี โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขายและรับราชการ หรืออาชีพอื่น ๆ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้ประจำ อาจทำให้สามารถจัดสรรเงินในการใช้จ่ายและการออมได้ดีกว่า และการปรับปรุงที่พักอาศัยรวมถึงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นต่อการดำรงชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ สอดคล้องกับ พิษณุ วงศ์ไวยสุวรรณ และคณะ ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพของประชาชนในเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.66, S.D. = .426)⁽¹⁷⁾ บรรลุ ศรีพานิช ได้กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของการเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพว่า ประชาชนต้องควรศึกษาเรื่องสุขภาพ โภชนาการ อาหารการกิน และการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ และเตรียมสุขภาพจิตให้มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตและสังคม ด้านการเงินและทรัพย์สิน ต้องมีความรอบคอบ โดยคำนึงถึงสิ่งที่ต้องการทำและความจำเป็นพื้นฐานเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย สมควรอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถเป็นไปได้เพื่อการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขที่ดี และด้านหน้าที่การงาน ควรคำนึงถึงการทำงานจริง หรืองานอดิเรกเข้าใจความสามารถ และความถนัดของตนเอง⁽¹⁸⁾

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรเน้นการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมทักษะความสามารถต่าง ๆ ส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ และการสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ประชาชนเข้าใจแนวทางวิธีการสะสมเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับอำเภอ หน่วยงานภาครัฐ และภาคีเครือข่าย ควรมีการสร้าง ความเข้าใจ การรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเข้าสู่สังคมสูงวัยให้แก่ประชาชน เพื่อสร้างแนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้สูงอายุและการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ความหมาย/คุณลักษณะ ที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุในเชิงลึกรายด้านและทำการวิเคราะห์ผลเพื่อติดตามผลของการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อย เนื่องจากการเตรียมความพร้อมต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานกว่าจะเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

1. Arunthippaitoon S. Department of Older Persons [internet]. [publisher unknown]; [date unknown] 2014 [cited 2023 Mar 10]. Available from: <http://ltc-older.dop.go.th/th/know/4/84> ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. (in Thai)

2. National Statistical Office. Situation of detected health problems and physical activity for patients of working age [internet]. [publisher unknown]; [date unknown] 2020 [cited 2022 Jan 20]. Available from: <https://dopah.anamai.moph.go.th/web-upload/8x6b2a6a0c1fbe85a9c274e6419fdd6071/tinymce/KPI2564/KPI119/25640111911.pdf> (in Thai)
3. Arunthippaitoon S. Department of Older Persons [internet]. [publisher unknown]; [date unknown] 2014 [cited 2023 Mar 10]. Available from: https://www.dop.go.th/download/laws/th1573721522-816_0.pdf แผนงานผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564). (in Thai)
4. Ingkapakorn A, Bhanthumnavin N. Factors influencing the preparation for elderly of working people: a case study of Sai Mai district, Bangkok. Journal of Health Science; 28(1): 22-36. (in Thai)
5. Chuenwattana W, Biadnong C. Perceptions and preparation for the aging of the Thai population before aging. Pathumthani University Academic Journal 2012; 4(2): 197-208. (in Thai)
6. Meechana P, Khansakorn N, Silawan T, Rawiworrakul T, Phijaisanit P. Readiness of Pre-Aging Population for Quality Aging Society in Nongyasai Sub district, Nongyasai District, Suphanburi Province. EAU Heritage Journal Science and Technology 2017; 11(1): 259-71. (in Thai)
7. Regional Health 9, Nakhon Chai Burin. Situations and factors affecting the treasury and fiscal management system. <http://164.115.22.73/r9health/wp-content/uploads/2020/11/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-1.pdf> (in Thai)

8. Thanomsieng N. Calculation of sample size, Sample Size Determination [Online] NIDA [cited 2022 Jan 20]. Available from https://home.kku.ac.th/nikom/516201_sample_size_nk2561.pdf. (in Thai)
9. Nopanarin V. Factors influencing the preparation for quality aging of the people in Muang district, Phitsanulok province. [Thesis, M.P.H.] Phitsanulok: Naresuan University; 2020. (in Thai)
10. Best JW. Research in education. 4th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall; 1981.
11. Nontasut C, Fonetanakit R, Rasmee A, Phajon S. The guidelines for preparing a person to enter the aging society. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology* 2021; 6(10): 80-95. (in Thai)
12. Kaewhuay N, Kaewsawat S, Petsirasan R, Satirapanya J. Factors influencing the preparation before aging of the population in Muang District, Surat Thani Province. *Regional Health Promotion Center 9 Journal* 2022; 16(1): 172-85. (in Thai)
13. Onthaisong C, Sornkla K, Suebsun S, Promsuan W. The preparation for entering the aging society of the population in Mueang district, Surin province. *Journal of Nursing and Health Care* 2020; 38(2): 53-62. (in Thai)
14. Jirojanakul P, Leesukol N, Kwanyuen R, Kaewpan W. Self-Preparation Towards Old Age of Middle-Adults Living in Bangplad, Bangkok Metropolis: Department Faculty of Nursing Suan Dusit University and the Faculty of Public Health Mahidol University; 2017. (in Thai)
15. Panjapol C. Preparation for the Elderly: A Case Study of the Office of the Permanent Secretary (Central). [thesis, M.P.H.] Thammasat University; 2015. (in Thai)
16. Chaikhan S. M.A, SChansiri S. M.A, Khumngern R. M.A, Pimchai T. M.A, Ritthit A. Ph.D. Preparing to enter the aging society of the people in Bung Wai Subdistrict, Warin Chamrap District Ubon Ratchathani Province *Journal of Public Health* 2022; 31(4):587. (in Thai)
17. Wongwaisayawan P, Piyasakulkait O, Thosuwanjinda W, Prasertsri R, Priyakorn P, Yanatharo P. et al. Preparation for elderly active aging of people in Suanluang district, Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation* 2021; 5(1): 129-42. (in Thai)
18. Siripanich B. The Situation of the Thai Elderly in 2017. Bangkok. October Publishing, 2018: Institute for Population and Social Research Mahidol University, Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute; 2018. (in Thai)